

Efter folkeregisterlovgivningen er »bopæl« i almindelighed det sted (bolig), hvor man regelmæssigt sover, når man ikke er midlertidigt fraværende på grund af ferie, forretningsrejse, sygdom og lignende, og hvor man har sine ejendele.

Grundlovens og dermed også folketingsvalglovens bestemmelse om fast bopæl i riget blev i mange år fortolket konkret og meget restriktivt, dvs. at det i praksis kun forekom ganske undtagelsesvist, at en person, der ikke opfyldte de bopælmæssige betingelser for at være tilmeldt et folkeregister, ansås for at opfylde bopælsbetingelsen i valgretsmæssig henseende.

I 1970 og senere i 1980 er grundlovens og folketingsvalglovens bopælsbegreb blevet undergivet en udvidende fortolkning. Bestemmelserne i den gældende folketingsvalglovs § 2, stk. 1 (diplomatrøglen), hidrører således fra en lovændring i 1970, mens reglerne i gældende lovs § 2, stk. 2, blev indsat i loven ved en lovændring i 1980. Om disse lovændringer henvises i øvrigt til Justitsministeriets udtalelse af 8. december 1995.

Spørgsmål 4:

»Hvilke konsekvenser vil der være eller skal der tages af at lade statsborgerskab (dansk indfødsret) og valgret til Folketinget og Europa-Parlamentet følges ad?»

Svar:

En ordning, hvorefter alle, der har dansk indfødsret, tillægges valgret til Folketinget uafhængigt af, om de tillige har fast bopæl i riget, kan kun gennemføres ved en grundlovsændring, hvorved den bestemmelse i grundlovens § 29, stk. 1, der angiver, at fast bopæl i riget er en betingelse for valgret til Folketinget, ophæves. Der henvises herved til den under besyrelsen af spørgsmål 2 nævnte udtalelse af 8. december 1995 fra Justitsministeriet.

Grundloven indeholder ingen bestemmelser om valgret til Europa-Parlamentet. Der er derfor ingen grundlovmæssige hindringer for, at der ved lov gennemføres en ordning, hvorefter alle, der har dansk indfødsret, tillægges valgret til Europa-Parlamentet i Danmark, uden at der tillige, som efter gældende lovgivning, stilles krav om, at de pågældende har fast bopæl i riget eller i en af de øvrige medlemsstater i EU. EU-regler vil heller ikke være til hinder for gennemførelse

af en sådan ordning. Rådets direktiv nr. 93/109/EF, EF-Tidende 1993 L 329, om fastsættelse af de nærmere regler for valgret og valgbarhed ved valg til Europa-Parlamentet for unionsborgere, der har bopæl i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere, indeholder således ikke nogen begrænsninger med hensyn til medlemsstaternes kompetence til at fastsætte regler vedrørende valgret og valgbarhed til Europa-Parlamentet for egne statsborgere bosiddende uden for valgområdet, herunder i et af de øvrige EU-lande.

I denne forbindelse skal for en ordens skyld erindres om, at ingen må afgive stemme mere end én gang ved hvert Europa-Parlamentsvalg. Dette indebærer blandt andet, at en dansker, der er bosat i en af de øvrige medlemsstater, og som i øvrigt opfylder valgretsbestemmelserne, skal vælge, om vedkommende ønsker at udøve sin valgret i Danmark eller i bopælslandet.

Konsekvenserne i henseende til forøgelse af vælgertallet til Europa-Parlamentsvalg, ved at lade dansk indfødsret og valgret følges ad ved valg til Europa-Parlamentet i Danmark, kan ikke opgøres. Det skyldes, at der ikke foreligger oplysninger om, hvor mange personer med dansk indfødsret der bor i lande uden for EU-området, og som ikke opfylder de i folketingsvalgloven fastsatte betingelser for valgret til Folketinget og dermed også Europa-Parlamentet uanset udlandsophold.

Spørgsmål 5:

»Hvordan harmonerer det med grundloven, at alle over 18 år bosat i Danmark er valgbare til EU-valg, uanset at de ikke har opnået dansk indfødsret?»

Svar:

Grundloven indeholder ingen bestemmelser om valgbarhed til Europa-Parlamentet. Lovgivningsmagten er derfor i relation til grundloven frit stillet med hensyn til fastsættelse af betingelserne for valgbarhed til Europa-Parlamentet.

I øvrigt bemærkes, at det efter gældende regler ikke er alle over 18 år bosat i Danmark, der er valgbare til Europa-Parlamentet. Der stilles yderligere betingelser herfor, herunder bl.a., at den pågældende enten har dansk indfødsret eller er statsborger i en af de øvrige medlemsstater i EU. Der henvises herved til § 6 i lov om valg af danske repræsentanter til Europa-Parlamentet